

Порядок проведення перевірки наукових і дисертаційних робіт здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти та докторантів на наявність запозичень з інших документів

Відповідно до вимог ст.42 Закону України «Про освіту», ст. 16 Закону України «Про вищу освіту» про дотримання академічної доброчесності та наявності внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти у тому числі щодо організації і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату в Національному науковому центрі «Харківський фізико-технічний Інститут» (далі ННЦ «ХФТІ») перевірка всіх видів наукових робіт здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти та докторантів проводиться за допомогою програмно-технічного засобу «Unicheck», який дозволяє згенерувати звіт за результатами перевірки зі встановленням факту наявності / відсутності текстових та/або ілюстративних запозичень.

I. Можливості онлайн-сервісу «Unicheck» та складові звіту перевірки документа

«Unicheck» — онлайн-сервіс пошуку плагіату, який перевіряє текстові документи на наявність запозичених частин тексту з відкритих джерел в Інтернеті чи внутрішньої бази документів користувача (Бібліотеки). За результатом перевірки сервіс Unicheck формує детальні звіти: онлайн та PDF формат.

Інтерфейс та функціонал звіту дозволяє експертам просто та швидко робити висновки щодо можливих зловживань, академічного шахраювання та наявності плагіату в роботі.

Система формує повний звіт протягом декількох хвилин.

Завантажені документи або текст порівнюються з Інтернет-джерелами та завантаженими файлами з Бібліотеки.

«Unicheck» використовує різні кольори для відображення відсотку схожості.

Основні елементи в «Unicheck»-звіті:

- Мінімар (простий та зручний навігатор по документу, який допомагає швидко знайти текстові збіги, посилання та цитати);
- Назва документу;
- Ім'я власника роботи;
- Дата та час перевірки файлу;
- Коментарі та Меню налаштувань у верхній частині звіту;
- Кількість слів та сторінок;
- Можливість перегляду звіту у форматі Простий текст;

- Детальна інформація;
- Можливість масштабування завдяки кнопкам Збільшити/Зменшити;
- Додаткова вкладка “Увага” у випадку виявлення шахраювання в роботі автора.

Інтерфейс онлайн «Unichesk»-звіту має два головних розділи: Основне вікно та Бічна панель.

Основне вікно відображає завантажений документ. У перевіреному документі сервіс «Unichesk» виділяє певні частини тексту з текстовими збігами з Інтернет-джерелами або з джерелами з Бібліотеки, та з тими, що були визначені як цитата чи посилання. Такі текстові сегменти виділяються різними кольорами, залежно від їхнього типу.

Бічна панель відображає відсоток схожості, перелік джерел із текстовими збігами і список визначених цитат / посилань. Можна переглянути джерела за окремими категоріями, Інтернет або Бібліотека, і детальніше розглянути будь-яке конкретне джерело (наприклад, знайти, де саме в завантаженому тексті трапляється текстовий збіг, або перевірити його джерело в Інтернеті).

Виділені кольором частини тексту в Основному вікні показують текстові збіги з джерелами в Інтернеті або з Бібліотекою аккаунту. Текстові збіги, визначені як цитати й посилання, також виділені певним кольором (система визначає такі стилі цитування як APA, MLA, Chicago/Turabian, Harvard).

Вкладка «СХОЖІСТЬ»

Ця вкладка відображає загальний відсоток «Схожості» та перелік згрупованих джерел із текстовими збігами.

Загальний відсоток схожості (ЗВС) обчислюється за такою формулою:

$$ЗВС = \frac{\text{Загальна кількість слів у всіх текстових збігах}}{\text{Загальна кількість слів} - \text{Загальна кількість слів у посиланнях}} \cdot 100 \%$$

Вкладка «ЦИТАТИ»

На цій вкладці відображається відсоток цитат у тексті, а також перелік знайдених цитат і посилань.

Загальний відсоток цитат (ЗВЦ) розраховується за формулою:

$$ЗВЦ = \frac{\text{Загальна кількість слів у цитатах}}{\text{Загальна кількість слів у тексті} - \text{Загальна кількість слів у посиланнях}} \cdot 100 \%$$

Вкладка «ВИЛУЧЕННЯ»

У цій вкладці відображається відсоток схожості вилучених джерел та перелік згрупованих вилучених джерел із текстовими збігами.

Загальний відсоток схожості для вилучених джерел із текстовими збігами та груп джерел (ЗВСВД) розраховується за формулою:

$$ЗВСВД = \frac{\text{Загальна кількість слів у вилучених посиланнях}}{\text{Загальна кількість слів у тексті} - \text{Загальна кількість слів у посиланнях}}$$

Примітка: коли «Unichesk» виявляє непристойний або небезпечний контент,

додатково надсилається попереджувальне повідомлення перед тим, як система перенаправить на потрібне Інтернет-джерело.

Виявлення академічного шахраювання

«Unicheck» використовує складні алгоритми для виявлення підозрілого форматування в роботах, які перевіряються. Існують веб-сайти, які пропонують різні методи, які допомагають приховувати такі методи академічного шахраювання як заміна символів, вставка прихованих символів, заміна тексту зображеннями та інші передові методики.

Коли «Unicheck» знаходить підозрілі формати з'являється вкладка «Увага».

II. Інструкція щодо проведення перевірки наукових та дисертаційних робіт здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти та докторантів ННЦ «ХФТІ» за допомогою онлайн-сервісу «Unicheck»

Проведення автоматизованої перевірки наукових та дисертаційних робіт здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти та докторантів з використанням онлайн сервісної програми «Unicheck» відбувається у наступному порядку:

1. автор(и) роботи готує заключний варіант тексту наукової/дисертаційної роботи;

2. візує цей текст у наукового керівника/консультанта або керівника структурного підрозділу (підпис на першій сторінці тексту);

3. пише заяву на проведення автоматизованої перевірки наукової/дисертаційної роботи (Додаток 2 Положення про академічну доброчесність здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти та докторантів ННЦ «ХФТІ»);

4. надає текст роботи та заяву Системному оператору перевірки наукових текстів.

5. Системний оператор перевіряє роботу за допомогою онлайн сервісної програми «Unicheck» і:

5.1 за умови показника оригінальності роботи / вкладки «Схожість» нижче за 20% підписує Протокол контролю оригінальності роботи (Додаток 3 Положення про академічну доброчесність здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти та докторантів ННЦ «ХФТІ»);

5.2 якщо показник оригінальності роботи / вкладка «Схожість» більший за 20 % - передає Повний Звіт Подібності на розгляд на засідання науково-технічної ради відокремленого структурного підрозділу, де була виконана робота.

5.3.1 Науково-технічна рада відокремленого структурного підрозділу робить заключний висновок щодо відповідності роботи вимогам академічної доброчесності. На підставі такого висновку голова науково-технічної ради відокремленого структурного підрозділу надає висновок та підписує

протокол перевірки наукової роботи або дисертації здобувача третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти або докторанта;

5.3.2 у разі встановлення факту академічної недоброчесності науково-технічна рада відокремленого структурного підрозділу надає здобувачу третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти або докторанту обґрунтований висновок/Витяг із засідання ради, за підписом голови науково-технічної ради.

Література:

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 р.,
2. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р.,
3. «Оновлений звіт Unicheck: Дизайн та функціональні особливості»
URL: <https://support.unicheck.com/hc/uk/articles/360015995794-%D0%9E%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B9-%D0%B7%D0%B2%D1%96%D1%82-Unicheck-%D0%94%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D0%B9%D0%BD-%D1%82%D0%B0-%D1%84%D1%83%D0%BD%D0%BA%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96-%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96> (Дата звернення: 10.03.2023 р).
4. Лист МОН України «Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо)» від 15.08.2018 р. № 1/11-8681.
5. Лист МОН України «Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти» від 23.10.2018 № 1/9-650.
6. «Рекомендації для закладів вищої освіти щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності», затверджені Рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 29 жовтня 2019 року, Протокол № 11.